

Při prezenční inspekční činnosti byla zjišťována, hodnocena a kontrolována realizovaná opatření ve výchově dětí mj. i s ohledem na problémy spojené s útekovostí dětí. V 98 % zařízení jsou pedagogičtí pracovníci i děti seznamováni s možnými následky nepatřičného chování dětí a zvolené výchovné postupy jsou v souladu s výchovnými cíli, jsou přiměřené a časově omezené.

4.4.2 Útekovost dětí

Specifickou oblastí rizikového chování dětí umístěných v zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy je útekovost. Problém útekovosti dětí včetně případného umělého snižování počtu těchto případů dodatečným udělením dovolené byl zjišťován i prostřednictvím řízených rozhovorů s dětmi a dotazníků.

Tabulka č. 37 Útěky za školní rok 2015/16 – počet a podíl (v %)

	Počet	Podíl
Krátkodobé do 24 hodin	1 712	34,2
Dlouhodobé nad 24 hodin	3 299	65,8

Z hlediska délky útěků ze zařízení převažují útěky dlouhodobé nad 24 hodin. Dlouhodobé útěky přitom vyvolávají kumulované problémy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, zvýšené riziko trestné činnosti a v neposlední řadě značně devalvují předchozí poskytnutou podporu a výchovně-vzdělávací činnost. Kromě dlouhodobých útěků jsou velkým problémem také útěky opakované. Prevence útěků není v rámci užívaných metod vždy účinná (tedy není např. zajištěna efektivní psychologická péče nebo krizová intervence).

Tabulka č. 38 Děti na útěku za školní rok 2015/16 – počet a podíl (v %)

	Počet	Podíl
Krátkodobé do 24 hodin	752	33,9
Dlouhodobé nad 24 hodin	1 464	66,1

Během jednoho roku je na útěku delším než 24 hodin více než 66 % dětí. Tato skutečnost poukazuje na nezbytnost změn systému z více důvodů. Pro některé děti může být ústav natolik nepříjemným a skličujícím místem, že utíkají (řada ústavů by tak přitom vůbec působit nemusela a mohly by se více podobat dětským domovům). Pak ovšem existuje také skupina jedinců, kteří by měli být umístěni v zařízeních, které stavebními a technickými úpravami znemožňují útek, což je velmi důležité nejen z důvodu eliminace trestné činnosti dítěte na svobodě, ale hlavně z důvodu ochrany samotného dítě před důsledky jeho činů.

Tabulka č. 39 Počet dětí, které na útěku spáchaly jednotlivé typy trestné činnosti

	Počet	Průměr na 1 zařízení
Maření ochranné výchovy	61	1,2
Majetková trestná činnost	300	5,7
Násilná trestná činnost	77	1,5
Jiné	16	0,3

Všechny typy trestné činnosti dětí je třeba považovat za závažné. Nejvíce dětí spáchalo majetkovou trestnou činnost (celkově tuto trestnou činnost spáchalo 8,3 % dětí ze všech dětí v zařízeních), v menší míře pak násilnou trestnou činnost, která je nejnebezpečnějším typem. U jiné trestné činnosti byla nejčastěji uvedena distribuce návykových látek.